

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 2. 7. 1949

Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

169.

Z á k o n

zo dňa 16. júna 1949

o vojenských obvodoch

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Diel 1.

Zriaďovanie obvodov a ich územné zmeny.

§ 1.

(1) Vláda môže z územia doterajších obcí, po prípade ich častí, pokiaľ sú také územia potrebné na úlohy obrany štátu, zriaďovať vojenské obvody (v ďalšom len „obvody“). Na území obvodu vykonáva vnútornú správu osobitný úrad (§ 18). Obvod nie je právnickou osobou.

(2) Pred rozhodnutím o zriadení obvodu si vláda obstará vyjadrenie zúčastnených miestnych, okresných a krajských národných výborov.

(3) Hranice obvodu ustanoví vláda. S konečnou platnosťou ich podrobne vytýči krajský národný výbor po dohode s vojenskou správou po vypočutí príslušného krajského súdu.

(4) Ak má byť zriadený obvod z častí území dvoch alebo viacej okresov, upraví vláda nariadením hranice okresov tak, aby obvod odo dňa, keď jeho zriadenie nadobudne účinnosť, náležal do územia jediného okresu.

(5) Ak má byť zriadený obvod z častí území dvoch alebo viacej krajov, ustanoví Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom národnej obrany, ktorý z krajských národných výborov vykoná konanie podľa odseku 3, druhej vety. Vláda upraví nariadením hranice krajov tak, aby obvod odo dňa, keď jeho zriadenie nadobudne účinnosť, náležal do územia jediného kraja.

(6) Vláda určí úradný názov obvodu.

§ 2.

(1) Obce, ktorých územie bolo celkom pojaté do územia obvodu, a komunálne podniky týchto obcí, zanikajú.

(2) Práva a záväzky zaniknutých obcí a ich komunálnych podnikov prechádzajú na štát. Kmeňové alebo inak viazané imanie zaniknutých obcí sa uvoľňuje. Na štát rovnako prechádza správa ústavov a fondov (základín) a verejného majetku vykonávaná miestnymi národnými výbormi týchto obcí. Pokiaľ nie je v tomto zákone inak ustanovené, zostávajú práva tretích osôb nedotknuté.

(3) Práva zaniknutých obcí a ich komunálnych podnikov voči nehnuteľnostiam a vodám na území obvodu a správa verejného majetku na území obvodu prechádzajú do odboru vojenskej správy. Vláda ustanoví, do ktorého odboru štátnej správy prechádzajú ostatné práva i záväzky zaniknutých obcí a ich komunálnych podnikov a správa ústavov a fondov (základín), ktorú vykonávaly miestne národné výbory zaniknutých obcí.

(4) Zamestnanci zaniknutých obcí a ich komunálnych podnikov prechádzajú do služieb štátu. Ich pracovné a mzdové pomery sa upravujú primerane podľa vládneho nariadenia zo dňa 7. novembra 1930, č. 163 Sb., o prevzatí zamestnancov samosprávnych korporácií do štátnej služby a o ich zaradení. Pracovné (služobné) a mzdové pomery zamestnancov v individuálnom smluvnom služobnom pomere a pracovné a mzdové pomery zamestnancov, na ktorých sa vzťahujú predpisy o vedení štátnej mzdovej politiky, zostávajú však po tomto prevode nezmenené. Odpočívne (zaopatrovacie) platy zamestnancov zaniknutých obcí, ktorí pred zriadením obvodu vstúpili do výslužby, a zaopatrovacie platy pozostalých po zamestnancoch zaniknutých obcí, ktorí pred týmto dňom zomreli, uhradí štát, pokiaľ nepresahujú mieru určenú v § 212, ods. 1 až 3 zákona zo dňa 24. júna 1926, č. 103 Sb., o úprave platových a niektorých služobných pomerov štátnych zamestnancov (platového zákona).

(5) Pre obce, ktorých územie bolo len čiastočne pojaté do územia obvodu, a pre ich komunálne podniky platia ustanovenia dielu 3.

§ 3.

(1) Vláda môže meniť hranice obvodu, po prípade z územia obvodu alebo z jeho časti zriadiť opäť obec alebo viacej obcí. Ustanovenia § 1 platia tu obdobne. Ak je do územia obvodu celkom pojaté územie ďalšej obce, platia obdobne tiež ustanovenia § 2, ods. 1 až 4.

(2) Ak sa zriaďuje z územia obvodu opäť obec, rozhodne vláda, ktorý majetok sa z vlastníctva alebo správy štátu prevedie do vlastníctva tejto obce alebo do správy jej miestneho národného výboru, po prípade ktoré nehnuteľnosti sa stávajú verejným majetkom. Obdobné opatrenie môže vláda urobiť i pri inej zmene hraníc obvodu, pri ktorej sa pričleňuje časť územia obvodu k územiu susednej obce.

§ 4.

Zriadenie obvodu a jeho úradný názov, ďalej zánik obcí, ktorý nastal zriadením (rozšírením) obvodu, po prípade opätne zriadenie obcí z jeho územia, a deň začiatku účinnosti týchto opatrení vyhlási Ministerstvo vnútra v Úradnom liste.

Diel 2.

Pobyt v obvode.

§ 5.

Na pobyt v obvode sa vyžaduje povolenie obvodného úradu (§ 18), ktorý ho môže kedykoľvek odňať. Proti jeho rozhodnutiu nemožno sa odvolať.

§ 6.

(1) Osoby, ktoré v deň zriadenia (rozšírenia) obvodu majú bydlisko na jeho území a nedostanú tam povolenie na trvalý pobyt alebo ktorým sa také povolenie dodatočne odníme, presťahuje vojenská správa svojím nákladom do nového bydliska na územie Československej republiky, ktoré si zvolia samy do troch mesiacov potom, čo ich vojenská správa vyzvala na opustenie obvodu, po prípade im podľa svojej voľby nahradí potrebné sťahovacie výdavky. Ak neoznámia dotknutá osoba

vojenskej správe v uvedenej lehote svoje nové bydlisko, môže vojenská správa na svoj náklad odpratať jej hnutelný majetok a uložiť ho na mieste, ktoré sama určí; v takom prípade nie je povinná strane nahradiť sťahovacie výdavky.

(2) Osobám, ktoré v dôsledku zriadenia (rozšírenia) obvodu stratili na jeho území svoje bydlisko alebo boli obmedzené vo svojom zárobkovom podnikaní, nahradí vojenská správa škodu im vzniknutú, ako i ušlý zisk za čas, než si obstarajú nové zamestnanie, nanajvýš však za šesť mesiacov. Ak odmietne poškodený prijať náhradné zamestnanie, ktoré mu ponúkla vojenská správa alebo z jej podnetu iné odvetvie štátnej správy, hoci bolo možno na ňom spravodlivo žiadať, aby toto náhradné zamestnanie prijal, snižuje sa primerane povinnosť vojenskej správy na náhradu ušlého zisku. Nárok na náhradu škody alebo ušlého zisku možno uplatniť na vojenskej správe najneskoršie do jedného roka od zriadenia (rozšírenia) obvodu (§ 4), a ak ide o osobu, ktorej bol na území obvodu povolený pobyt, najneskoršie do jedného roka od výzvy na opustenie obvodu.

(3) Ak nedôjde v prípadoch odsekov 1 a 2 medzi stranami k dohode, rozhodne na žiadosť ktorejkoľvek z nich okresný národný výbor.

§ 7.

Osobám, ktoré v dôsledku zriadenia obvodu boli nútené vzdať sa svojho doterajšieho zárobkového podnikania, prislúcha prednosť pri povoľovaní iného zárobkového podniku, ak chcú toto podnikanie začať v inom mieste. Tým nie sú dotknuté prednostné oprávnenia založené inými predpismi.

Diel 3.

Nehnutelnosti a práva na území obvodu.

§ 8.

(1) Dňom, ktorý určí vyhláškou v Úradnom liste krajský národný výbor potom, keď boli podrobne vytýčené hranice obvodu, prechádzajú do odboru vojenskej správy nehnuteľnosti a práva na vody na území obvodu, ktoré náležia štátu, čítajúc do toho majetok, ktorý štát nadobudol konfiškáciou, znárodnením alebo podľa predpisov o usporiadaní súkromného vlastníctva k pôde.

(2) Dňom určeným podľa odseku 1 sa zoštátňujú pre odbor vojenskej správy nehnuteľnosti a práva na vody na území obvodu, pokiaľ náležajú iným osobám ako štátu. Kde sa v ďalších ustanoveniach tohto zákona hovorí o zoštátnených nehnuteľnostiach a ich bývalých vlastníkoch, rozumejú sa tým i zoštátnené práva na vody a osoby, ktorým tieto práva predtým náležali.

(3) Všetky práva tretích osôb na nehnuteľnosti a vody na území obvodu zanikajú dňom určeným podľa odseku 1 bez rozdielu, či sú zapísané vo verejných knihách či nie.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa nevzťahujú na nehnuteľnosti a práva zapísané v železničných knihách.

(5) Príslušné ministerstvo sa dohodne s Ministerstvom národnej obrany o tom, aké zariadenia na území obvodu bude vojenská správa udržiavať a prevádzať z dôvodu verejného záujmu.

§ 9.

O zoštátnení podľa § 8, ods. 2 upovedomí vojenská správa doterajších vlastníkov nehnuteľností. Ak vznikne spor o predmete a rozsahu zoštátnenia, rozhodne o ňom okresný národný výbor.

§ 10.

(1) Ak nejde o nehnuteľnosti sväzkov ľudovej správy (§ 13, ods. 1), prislúcha za zoštátnenú nehnuteľnosť náhrada vo výške jej všeobecnej ceny podľa jej stavu v deň zoštátnenia, a ak bola nehnuteľnosť používaná už pred týmto dňom (§ 16), podľa jej stavu v deň začiatku užívania.

(2) Pri určovaní náhrady sa berie do úvahy tiež škoda, ktorú zoštátnením utrpia používatelia, užívatelia, nájomci alebo árendátori zoštátnenej nehnuteľnosti a ktorú je bývalý vlastník povinný nahradiť.

(3) Ak bola zoštátnená len časť nehnuteľnosti, berie sa do úvahy pri určovaní náhrady tiež to, o čo sa zmenšila hodnota zvyšnej časti nehnuteľnosti po zoštátnení.

(4) Pri určovaní náhrady nemožno brať do úvahy osobitné pomery ani zvláštnu obľubu ani hodnotu, ktorú táto nehnuteľnosť nadobudne zriadením obvodu; najmä nemožno brať do úvahy pomery, ktoré boli spôsobené s úmyslom, aby sa použili ako dôvod k žiadosti o zvýšenie náhrady.

(5) Pre nehnuteľnosti pridelené (odovzdané) podľa predpisov o rozdelení konfiškovaného majetku alebo pridelené (odovzdané) z majetku získaného na účely pozemkových reforiem nastupuje na miesto všeobecnej ceny ako základ pre určenie náhrady cena pridelová (prejímacia), ak je nižšia než cena všeobecná. Pre majetok, ktorý by inak bol prevzatý štátom podľa predpisov o usporiadaní súkromného vlastníctva k pôde, vezme sa za základ pre určenie náhrady tá náhrada, ktorá by prislúchala vlastníkovi podľa týchto predpisov (cena prejímacia alebo výkupná).

(6) Náhrada sa poskytuje zpravidla v hotovosti, avšak možno ju na žiadosť strany priznať tiež v inej primeranej nehnuteľnosti (práve).

(7) Náhrada v inej primeranej nehnuteľnosti (práve) sa poskytuje predovšetkým z majetku konfiškovaného alebo získaného na účely pozemkových reforiem; pritom sa na osoby, ktorým sa náhrada takto poskytuje, hľadí ako na iných prednostných uchádzačov.

§ 11.

Vojenská správa začne s bývalými vlastníkmi zoštátnených nehnuteľností vyjednávanie o určení spôsobu a výšky náhrady. Ak sa nezakončí toto vyjednávanie s dohodou do šesť mesiacov od zoštátnenia (§ 8, ods. 2), môže sa ktorákoľvek zo strán obrátiť na okresný národný výbor so žiadosťou o rozhodnutie.

§ 12.

(1) Náhrada za zoštátnenie je sročná podľa dohody, a ak k nej nedošlo, je sročná do šesť mesiacov odo dňa, keď rozhodnutie o nej nadobudlo právoplatnosť.

(2) Ak nepreukáže bývalý vlastník zoštátnenej nehnuteľnosti, že osoby, ktorých práva sú na nehnuteľnosti zaistené knihovnými zápsmi, súhlasia, aby náhrada poskytnutá v peniazoch bola vyplatená jemu priamo, složí sa táto náhrada na knihovnom súde, ktorý ju rozvrhne v nespornom konaní podľa zásad exekučného poriadku (zákona).

(3) Preukaz uvedený v odseku 2 sa podáva listinou, na ktorej je podpis oprávnenej osoby overený súdom alebo verejným notárom alebo verejnou listinou.

§ 13.

(1) Sväzkom ľudovej správy sa neposkytuje náhrada za ich nehnuteľnosti, zoštátnené podľa § 8, ods. 2. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na ich komunálne podniky.

(2) S osobami, ktorých práva na tieto nehnuteľnosti sväzkov ľudovej správy (odsek 1, veta prvá) zanikly podľa § 8, ods. 3, začne vojenská správa vyjednávanie o určení spôsobu a výšky náhrady. Vláda určí nariadením, akým spôsobom sa zistia tieto práva, pričom môže určiť prepadnú lehotu pre ich prihlásenie. Určí najmä tiež, akým spôsobom a v akej miere poskytne štát náhradu za tieto práva.

(3) Ustanovenia iných predpisov, podľa ktorých zanikajú alebo sa obmedzujú alebo skoncujú práva na nehnuteľnosti a vody na území obvodu, zostávajú nedotknuté.

§ 14.

(1) Ustanovenia § 13, ods. 2 a 3 platia obdobne, pokiaľ ide o zaniknuté práva tretích osôb (§ 8, ods. 3) k nehnuteľnostiam a vodám na území obvodu, ktoré prešli zo zaniknutých obcí a ich komunálnych podnikov na štát (§ 2, ods. 2).

(2) Ustanovenia § 13, ods. 2 a 3 platia obdobne tiež, pokiaľ ide o zaniknuté práva tretích osôb (§ 8, ods. 3) k nehnuteľnostiam a vodám na území obvodu, ktoré náležaly štátu v deň určený podľa § 8, ods. 1, s výnimkou majetku, ktorý štát nadobudol konfiškáciou alebo podľa predpisov o usporiadaní súkromného vlastníctva k pôde; pokiaľ ide o tento majetok, zostávajú nedotknuté osobitné predpisy o skoncovaní nárokov a záväzkov náležiacich k tomuto majetku.

§ 15.

Vláda určí, či, do akej miery a akým spôsobom štát poskytne náhradu Fondu národnej obnovy alebo Národnému pozemkovému fondu pri Ministerstve pôdohospodárstva za majetok, ktorý prejde do odboru vojenskej správy podľa ustanovenia § 8, ods. 1 a ďalej za nehnuteľnosti (práva), ktoré budú poskytnuté ako vecná náhrada podľa § 10, ods. 6 a 7.

§ 16.

Už pred zoštátnením sú orgány vojenskej správy oprávnené na účel prípravných prác pre zriadenie obvodu vstupovať na všetky potrebné nehnuteľnosti a užívať ich v potrebnej miere. Ak sa potom pojmú tieto nehnuteľnosti do územia obvodu, neprislúcha osobitná náhrada za ich užívanie. Inak možno uplatniť na vojenskej správe nárok na náhradu za užívanie nehnuteľnosti a za spôsobenú škodu do jedného roku odo dňa, keď ju vojenská správa prestala užívať. Ak nedôjde medzi stranami k dohode o tejto náhrade, rozhodne na žiadosť ktorejkoľvek z nich okresný národný výbor.

Diel 4.

Odpísanie parciel v obvode z pozemkových kníh.

§ 17.

(1) Nehnuteľnosti (knihovné práva) ležiace na území obvodu nie sú, s výhradou uvedenou v § 8, ods. 4, predmetom zápisu vo verejných knihách.

(2) Na návrh vojenskej správy odpíše knihovný súd s odvolaním sa na tento zákon parcely (ich časti) ležiace na území obvodu z doterajšej vložky bez závad, zapíše ich do soznamu parciel a soznam odovzdá vojenskej správe.

(3) Ak budú všetky parcely vo vložke dosiaľ zapísané odpísané do soznamu, vložka sa zruší.

(4) Bližšie predpisy na vykonanie ustanovení odsekov 1 až 3 vydá nariadením minister spravodlivosti po dohode s ministrami financií a národnej obrany; pritom sa môže odchýliť od

ustanovenia návodu na vykonanie všeobecného knihovného zákona a spravovacích poriadkov pre súdy.

Diel 5.
Správa obvodov.

§ 18.

(1) V každom obvode sa zriadi obvodný úrad. Na jeho čele je obvodný správca, ktorého vymenúva z vyšších dôstojníkov justičnej služby v činnej službe a odvoláva krajský národný výbor po dohode s vojenskou správou. Ak nedôjde k dohode, rozhodne Ministerstvo vnútra s Ministerstvom národnej obrany.

(2) Obvodnému úradu prideli vojenská správa potrebný počet zamestnancov. Obvodný správca je zodpovedný za riadnu správu obvodu. Ministerstvo národnej obrany vydá po dohode s Ministerstvom vnútra smernice pre vedenie správy obvodných úradov.

§ 19.

(1) Obvodný úrad plní vo svojom obvode úlohy, ktoré inak má miestny národný výbor.

(2) Vláda môže nariadením čiastočne preniesť

- a) úlohy, ktoré inak má miestny národný výbor, s obvodného úradu na okresný národný výbor,
- b) úlohy, ktoré má okresný národný výbor, na obvodný úrad.

(3) Obvodný úrad je služobne podriadený Ministerstvu národnej obrany. Bez ujmy služobnej podriadenosti je obvodný úrad pri výkone služby v odbore všeobecnej vnútornej správy podriadený tým istým orgánom ako miestny národný výbor a pre vykonávanie tejto správy platia obdobne príslušné predpisy o miestnych národných výboroch.

§ 20.

Predpisy o obciach a ich orgánoch platia primerane i pre obvody a ich orgány.

§ 21.

(1) V obvode sa obecné prirážky, príspevky, poplatky a dávky nevyberajú a naturálne plnenia nepožadujú.

(2) Náklady na správu obvodu i na plnenie záväzkov zaniknutých obcí, včítane ich konkurenčných povinností podľa predpisov školských a predpisov o cirkevnom imaní, uhradzuje štát (vojenská správa), ak nebude ustanovené inak podľa § 2, ods. 3, vety druhej.

§ 22.

(1) Príslušné ministerstvo môže po dohode s Ministerstvom národnej obrany stanoviť, že vojenskej správe prislúcha vykonávať na území obvodu hospodársku alebo správnu činnosť, ktorých vykonávanie by inak podľa všeobecných predpisov náležalo niekomu inému než vojenskej správe alebo národným výborom.

(2) Predpisy, podľa ktorých treba na zmenu spôsobu použitia nehnuteľností alebo na akékoľvek stavebné zmeny osobitné úradné povolenie, sa na územie obvodu nevzťahujú.

Diel 6.
Daňové a poplatkové úľavy.

§ 23.

Nehnuteľnosti ležiace na území obvodu sú oslobodené od daní a dávok, ktoré postihujú ich držbu a výťažok.

§ 24.

(1) Od poplatkov a dávok za úradné úkony vo veciach správnych sú oslobodené právne úkony, písomnosti a úradné úkony, pokiaľ sú potrebné v súvislosti so zriadením obvodu

- a) na úpravu právnych pomerov obcí a komunálnych podnikov zaniknutých alebo dotknutých zriadením obvodu,
- b) na skoncovanie nárokov podľa tohto zákona,
- c) na zriadenie vecných práv nahradzujúcich práva, ktoré zanikli podľa § 8, ods. 3, a na ich zápis na iné nehnuteľnosti toho istého vlastníka a
- d) na nastúpenie alebo začatie prevádzania zamestnania (povolania) osôb, ktoré zriadením obvodu stratili svoje bydlisko na jeho území alebo boli obmedzené vo svojom zárobkovom podnikaní.

(2) Ak osoba, ktorá vlastnila nehnuteľnosti na území obvodu, ktoré boli zoštátnené, nadobudne iné nehnuteľnosti od štátu, je taký prevod oslobodený od poplatkov, pokiaľ hodnota novonadobudnutých nehnuteľností nie je väčšia než hodnota zoštátnených nehnuteľností (náhrada za tieto nehnuteľnosti poskytnutá). Ak je hodnota novonadobudnutých nehnuteľností väčšia, prevod je podrobený nehnuteľnostnému poplatku len z rozdielu oboch hodnôt, a to sadzbou podľa výšky tohto rozdielu. Až do sumy neprevyšujúcej jednu tretinu hodnoty zoštátnených nehnuteľností (náhrady za prevedené nehnuteľnosti) vyrubí sa poplatok v polovičnej výške.

(3) Ustanovenia odseku 2 platia obdobne pre prevody, ktorými najneskoršie do dvoch rokov odo dňa zoštátnenia nadobudne osoba, ktorej nehnuteľnosti boli zoštátnené, nehnuteľnosti od inej osoby než od štátu.

(4) Prevody podľa odsekov 2 a 3 sú oslobodené tiež od obecnej dávky z prírastku hodnoty nehnuteľností.

(5) Úľavy podľa odsekov 1 až 4 sa vzťahujú tiež na právne úkony, písomnosti a úradné úkony, ku ktorým došlo pred účinnosťou tohto zákona v súvislosti so zriadením vojenských výcvikových táborov (§ 26, ods. 1).

Diel 7.
Všeobecné a prechodné ustanovenia.

§ 25.

Vojenskou správou podľa tohto zákona sa rozumie Ministerstvo národnej obrany alebo orgán týmto ministerstvom poverený. Podania vo veciach súvisiacich so zriadením obvodu určené vojenskej správe možno v každom prípade urobiť na obvodnom úrade.

§ 26.

(1) Usnesenie vlády a usnesenie Sboru povereníkov o zriadení vojenských výcvikových táborov, ku ktorým došlo pred účinnosťou tohto zákona, majú účinky usnesenia vlády o zriadení obvodov podľa tohto zákona (§ 1, ods. 1).

(2) V prípadoch, kde boli už pred účinnosťou tohto zákona urobené opatrenia, ktoré svojím obsahom zodpovedajú jeho ustanoveniam, platia za opatrenia urobené podľa tohto zákona. Najmä odpadá konanie podľa § 1, ods. 3 v prípadoch, kde už pred účinnosťou tohto zákona boli stanovené a vytýčené hranice doterajších vojenských výcvikových táborov.

§ 27.

Osobám dotknutým prípravami vykonanými na zriadenie obvodov, s ktorými vojenská správa už pred účinnosťou tohto zákona uzavrela dohodu o náhrade škody im spôsobenej, neprislúchajú za tú istú škodu ďalšie nároky podľa § 6.

§ 28.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho ministri vnútra a národnej obrany po dohode s ministrami financií a spravodlivosti a ostatnými zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Nosek v. r.

